

ווכט

(Vught). מחנה מעבר ליהודים בהולנד. המחנה הוקם בסוף 1942 בו', שבדרום הולנד, והיה כפוף ישירות ל"משרד הראשי למשק ולמנהל של הס"ס". המשרד מינה גם את סגל העובדים במחנה, והעמיד בראשו את קרל כמילבסקי. לפני-כן היה כמילבסקי במחנה מאוטהאוזן, ומשם הביא עמו 80 קאפו. ואולם, לגבי מחנה ו' ניתנה הוראה מפורשת שלא להתעלל בעצירים.

בינואר 1943 הגיעו למחנה ו' ראשוני העצירים היהודים, 3,300 נפש. במאי הגיע מספר העצירים היהודים ל-8,684, ונוסף להם היו גם עצירים לא-יהודים, בחלק מיוחד של המחנה. התנאים במחנה היו גרועים מאוד, ובעקבות תלונות הותר ליושב-ראש היודסה ראט, דוד כהן, לבקר בו, ובהמלצתו בדק פרופסור יהודי לפדיאטריה את מצב הילדים העצורים. בעקבות הדין-וחשבון שהגיש הפרופסור שופרו במקצת תנאי המגורים והתברואה. מאפריל 1943 נשלחו הגברים לעבודות מחוץ למחנה, ובין השאר עבדו בבניית ביצורים. רוב העצירים עבדו בתעשיית הלבשה ופרוונות בתוך המחנה, ואולם, גולת הכותרת היו בתי-המלאכה של חברת פיליפס, שבהם עבדו 1,200 עצירים. פיליפס התנתה עם הגרמנים שהעובדים היהודים, ובכללם אותם שלפני-כן לא עבדו בחברה, יזכו בתנאים משופרים יקבלו ארוחה חמה ויהיו מוגנים מגירוסים. מאוקטובר 1943 עמד בראש המינהל היהודי בו' ד"ר ארתור להמאן, והיה אהוב על העצירים בשל דאגתו להם. להמאן השאיר דין-וחשבון מפורט על המחנה. זמן מה התנהלו בו' חיי תרבות ודת, ופעל בית-ספר לילדים. המצב הטוב, יחסית, השתנה כשבאוקטובר 1943 מונה אדם גרינוואלד למפקד המחנה, והחמיר מאוד את התנאים. בינואר 1944 הועבר גרינוואלד מתפקידו בגלל הענשה חמורה. יורשו, הנס היטיג, היה ביורוקרט שהכביד על העצירים באמצעים מינהליים.

כבר בחודש הראשון לקיומו נשלחו עצירים מו' למחנה וסטרבורק, אך עד מאי 1943 היה מספר המשולחים לוסטרבורק רק 1,000. ואולם, אחר-כך תכפו המשלוחים, כפי שמתברר מהטבלה הזאת:

מצבת האסירים היהודים בו'

8,684	7 במאי 1943
7,874	15 במאי 1943
7,088	4 ביוני 1943
4,158	11 ביוני 1943
4,276	25 ביוני 1943
2,778	9 ביולי 1943
2,707	10 בספטמבר 1943



1,724	17 בספטמבר 1943
1,770	15 באוקטובר 1943
1,496	22 באוקטובר 1943
2,492	12 בנובמבר 1943
776	19 בנובמבר 1943
387	24 במרס 1944
496	2 ביוני 1944

3 ביוני 1944: חיסול המחנה היהודי.

כמעט כול העצירים שהועברו לוסטרבורק שולחו ברכבות הראשונות למחנות ההשמדה. הקבוצה האחרונה של משולחים לוסטרבורק היתה מורכבת מעובדי חברת פיליפס, שלא הצליחה למנוע את גירושם. אך גם באושוויץ זכו עובדי פיליפס ליחס מועדף, הודות להסכם בין החברה ובין חברת טלפונקן, וטלפונקן העסיקה אותם בבית-חרושת שלה במקום. בכול זאת נספו רוב הגברים, ואולם, מ-517 עובדי פיליפס ומשפחותיהם ניצלו 160 נפש, שני שלישים מהם נשים ותשעה ילדים.